

De juiste halfverharding voor de juiste ondergrond

VDBH legt alle soorten halfverharding aan

VDBH is sinds enige tijd ook actief op golfbanen. Met het aanleggen, renoveren en onderhouden van halfverhardingen voor gemeenten en andere opdrachtgevers heeft het bedrijf al jarenlang ervaring opgedaan. Niet minder dan drie teams leggen dagelijks door heel Nederland diverse varianten van halfverharding aan. Voor een nog beter en strakker resultaat werkt VDBH met een spreidmachine. De in 35 jaar opgebouwde kennis en ervaring doen de rest. Bij de golfbanen in Heelsum en Elst (Gld.) realiseerde VDBH paden van Bestone en van Graustabiël.

Auteur: Heidi Peters

‘Landgoed Welderen in Elst vroeg ons om 5 kilometer winterbanen aan te leggen’, vertelt Martin Stufken van VDBH. ‘Golfbanen worden vaker jaarrond gebruikt, maar het gras is dan wel kwetsbaar. Met de aanleg van winterpaden voorkom je een te zware belasting van het gras. De golfbaan had al een keuze gemaakt voor Bestone en daarmee zijn wij aan de slag te gaan. Bestone was voor ons een tamelijk nieuw product waarmee we nog niet veel gewerkt hadden. In de markt hadden we al wel positieve verhalen gehoord over de eenvoudige verwerking en het goede resultaat. Dat was ook onze ervaring.’ Op de golfbaan in Elst zijn deze zomer nieuwe paden aangelegd. De paden zijn 1,80 tot 2,00 meter breed en zijn gebouwd op een fundering van 20 centimeter menggranulaat

4 min. leestijd

‘Wij zijn en blijven een onafhankelijke partij’

0/31. ‘Dit hebben we vervolgens netjes verdicht en geprofileerd. Afhankelijk van het terrein is het op de ene plek tonrond en een eindje verderop op één oor. Daarna ging er een toplaag van circa 8 centimeter Bestone 0/8 overheen voor de verdichting.’

Vanwege de relatief natte omstandigheden op Landgoed Welderen was hoogzomer de beste tijd voor de aanleg van de winterpaden. Door de ligging tussen de Rijn en de Waal heeft de golfbaan te maken met relatief veel kleigrond.

Onafhankelijke verwerker

Stufken: ‘Wij zijn een onafhankelijke partij, gespecialiseerd in de aanleg van halfverhardingen. Het verwerken van Bestone was voor ons de eerste keer en het bleek een mooi en goed te verwerken product. Het is prettig dat we deze ervaring aan ons portfolio kunnen toevoegen, want we adviseren opdrachtgevers vaak over het te gebruiken materiaal. Soms is er vooraf al bepaald welk materiaal gebruikt wordt; dat is ook prima. Wij kunnen sowieso iets bijdragen met onze expertise, want de aanleg en verwerking zijn minstens zo belangrijk.’

Spreidmachine

Stufken noemt een aantal punten waarvan hij ziet dat het bij minder ervaren partijen weleens fout gaat: ‘Het materiaal komt nog weleens te laag te liggen ten opzichte van het omringende maaiveld. Meestal doordat er bezuinigd wordt op halfverharding en er te weinig wordt ingekocht. Terwijl je zo’n pad mooi bol moet neerleggen, ruim uitstekend boven het maaiveld, zodat het water te allen tijde naar de zijkant kan wegstromen. Ook de manier van verwerken is belangrijk. Wij werken met een spreidmachine, wat als voordeel heeft dat je in één keer een homogeen pakket kunt aanbrengen in het cunet, met de juiste verhouding tussen fijne en grovere deeltjes. Als je een halfverharding aanbrengt met een shovel en grader, is het risico dat er ontmenging van de materialen plaatsvindt.’

Nazorg

Ook het tijdstip van verwerken is belangrijk, zegt Stufken. ‘Er zijn bijvoorbeeld materialen

die worden verwerkt met hydraulische bindmiddelen. Deze moet je tussen november en maart niet verwerken, omdat de temperatuur dan te laag is en er onvoldoende uitharding kan plaatsvinden. We zien ook weleens dat er niet aan nazorg wordt gedacht na het aanbrengen van het materiaal, terwijl die heel belangrijk is. Je kunt bijvoorbeeld best een halfverharding aanleggen bij een heel hoge temperatuur, mits je een aantal maatregelen neemt. Zo moet het cunet vooraf vochtig gemaakt worden en dient het materiaal vochtig verwerkt te worden. Ook moet je als verwerker de dagen erna terug naar de productlocatie om de paden te bevochtigen, zodat er toch voldoende uitharding plaatsvindt. Vocht is een van de cruciale factoren. Wij hebben een aantal uitvoerders die niets anders doen dan halfverhardingen aanleggen. Zij weten als geen ander wat er nodig is aan nazorg.’

Stufken merkt dat VDBH nogal eens een project gegund krijgt als dergelijke adviezen worden meegenomen in een verkennend gesprek met de potentiële opdrachtgever. ‘En dat wij een spreidmachine inzetten, telt ook zwaar.’

‘Greenkeepers zijn zelfredzaam, hebben veel kennis en vaak ook de nodige machines tot hun beschikking. Het onderhoud van paden wordt soms ook door greenkeepers gedaan. We merken wel dat de kneepjes van het vak – specifiek over de aanleg en het onderhoud van halfverhardingen – vaak niet of onvoldoende bekend zijn. Halfverharding ligt in het groen, maar is geen groen; het vergt een eigen aanpak.’

Graustabiel in Heelsum

Golfbaan Heelsum vroeg VDBH de bestaande padenstructuur te upgraden en een aantal nieuwe tracés aan te leggen. In totaal ging het om 6000 m². ‘Hierbij trokken we samen op met De Beijer uit Dodewaard. De paden die er lagen, waren gemaakt van verschillende materialen. Een deel van de paden was al van Graustabiel; dat was ook het materiaal waarmee wij verder gingen voor de reconstructie van de oudere paden en de aanleg van de nieuwe. Bij renovatie hergebruiken we alles. De bestaande halfverharding ruwen we op of

HALFVERHARDING

Martin Stufken

‘De spreidmachine is voor opdrachtgevers interessant’

rippen of frezen we, afhankelijk van het materiaal dat er al ligt, gebonden of ongebonden. Vervolgens wordt er profiel aangebracht en verdicht en gaat de nieuwe toplaag erop. Het losmaken is heel belangrijk voor de hechting van de toplaag’, legt Stufken uit.

De golfclub wilde zo min mogelijk onderhoud en zo min mogelijk los granulair materiaal op het pad, om de maaimachines te beschermen. ‘Voor golfbanen is het belangrijk om zo min mogelijk los materiaal te hebben; korreltjes in het gras kunnen behoorlijke schade aanrichten aan de maaimachines. Maar met Graustabiel is daar amper sprake van.’ Na de aanleg blijft VDBH op het terrein in Heelsum verantwoordelijk voor het onderhoud van 81.000 m². Met twee nieuwe opdrachtgevers lijkt VDBH voet aan de grond te krijgen in de golfwereld.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!